



NÁZEV ŠKOLY: GYMNÁZIUM JOSEFA JUNGMANNA, LITOMĚŘICE,
Svojsíkova 1, příspěvková organizace

ČÍSLO PROJEKTU: CZ.1.07/1.5.00/34.1082

NÁZEV MATERIÁLU: VY_32_INOVACE_6B_12_Olympijské hry

TÉMA SADY: Antické reálie

ROČNÍK: 3. a 4. ročník, oktáva

DATUM VZNIKU: leden 2014

AUTOR: Vladimíra Hávová



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

Materiál je určen pro výklad antických reálií v samostatném semináři nebo jako součásti výuky latiny.

Studenti získají informace především o starověkých olympijských hrách pořádaných v Olympii.

Výklad navíc rozšiřuje i studentovu latinskou slovní zásobu (latinské termíny jsou zvýrazněny barevně). V závěru prezentace jsou uvedena latinsky psaná živá slova, citáty či slavné výroky týkající se tématu.

Prezentace s výkladem zabere jednu vyučovací hodinu.

Studenti propojí nové informace se znalostmi z historie.

Olympijské hry

Podle jedné z pověstí založil OH Pelops, cizinec z Malé Asie, po němž je pojmenován ostrov Peloponés, jeho potomky byli mykénský král Agamemnon a spartský král Menelaos. Pelops uspořádal první hry na usmíření ducha zavražděného tchána Oinomaia.

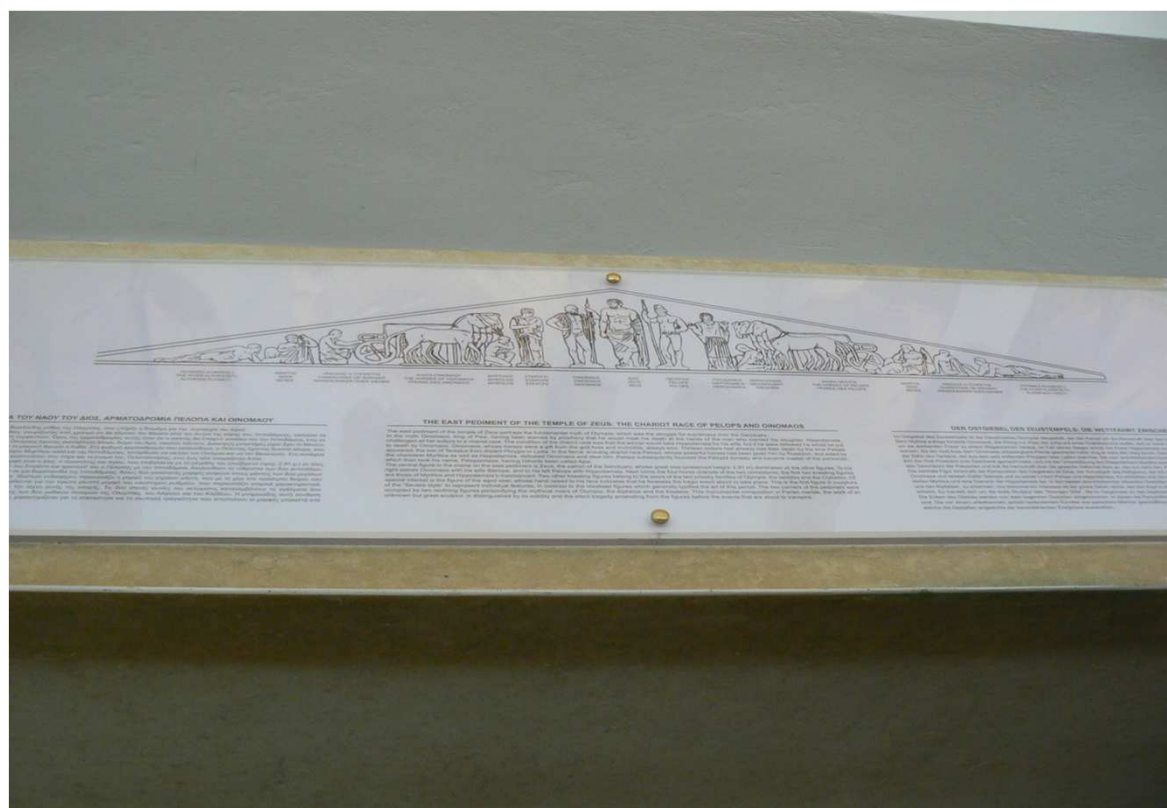


Olympijské hry

Pelops se ucházel o překrásnou Oinomaiovu dceru Hippodameiu. Oinomaiovi bylo předpovězeno, že ho jeho zeť zahubí, proto nechtěl Hippodameiu provdat. Oinomaios vlastnil nejrychlejší koně. Slíbil tedy dceru tomu, kdo by ho porazil v závodě koňských spřežení. Pelops porazil Oinomaia Istí. Nechal mu vyměnit jeden ocelový zákolník na voze za voskový.

Oinomaiov vůz při závodu havaroval a Oinomaios se zabil.

Olympijské hry



Závod Oinomaia s Pelopem byl zobrazen na východním štítě Diova chrámu.

Olympijské hry

Podle historických pramenů se první OH konaly roku 776 př. K. v Olympii.

Od tohoto data pak Řekové počítali svůj letopočet. Slovo olympiáda znamenalo čtyřleté období mezi konáním her. Řekové tedy uváděli, že se něco stalo v určitém roce určité olympiády.

Olympijské hry

OH se konaly v době úplňku na konci srpna nebo na začátku září. Po dobu konání her (5 – 7dní) byl mezi řeckými obcemi vyhlášen mír.



Olympijské hry

První den byl věnován obětování bohu Diovi.

Poslední den se udílely ceny a konaly se závěrečné oběti.

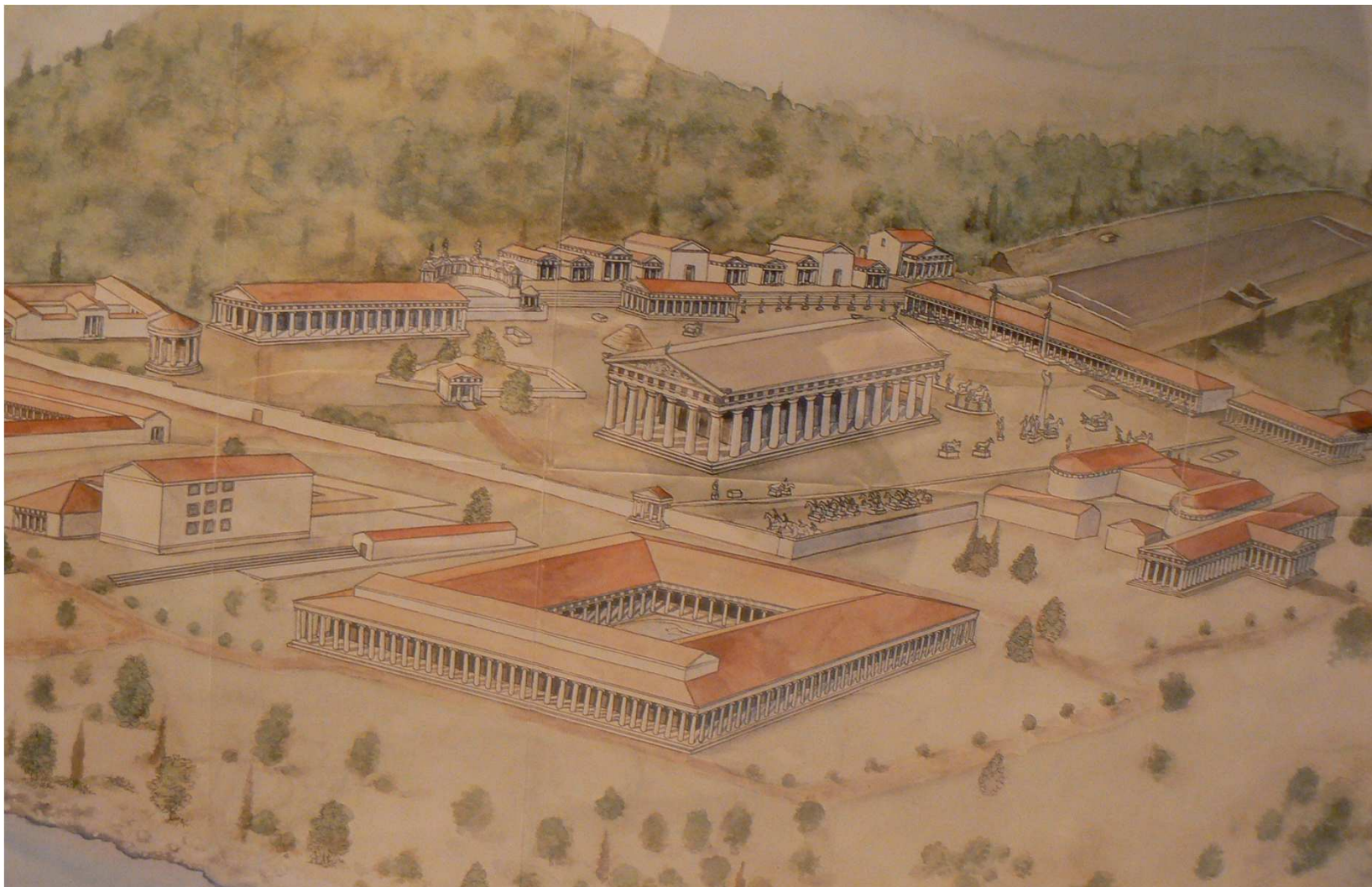
OH se směli účastnit muži starší 18 let. Odděleně se pořádaly závody pro chlapce. Ženy byly z her zcela vyloučeny, nesměly být při závodech ani v hledišti.

Závodníci se připravovali 9 měsíců doma a pak ještě měsíc přímo v Olympii.

Olympijské hry

- Olympia bylo místo zasvěcené bohu Diovi.
Nachází se na severozápadním pobřeží ostrova Pelopones.
- Dnes se v blízkosti starověkého posvátného místa nalézá malé městečko stejného jména se 700 obyvateli a významné muzeum olympijských her.

Olympijské hry



Olympijské hry

Nad Olympií se tyčí
Kronova hora.

V centru posvátného
místa stály proti sobě
Diův a Héřin chrám.
Mezi nimi se nacházel
malý Pelopův chrám a
dva oltáře – Diův a
Héřin.



U Héřina oltáře se
dodnes pomocí
parabolického zrcadla
zapaluje olympijský
oheň.

Olympijské hry

Diův chrám byl dokončen r. 460 př. K., jeho sloupy byly vysoké přes 10 m. Uvnitř chrámu byla umístěna Feidiova dřevěná socha sedícího Dia vysoká 13 m, zdobená zlatem a slonovinou (jeden ze 7 divů světa). Po r. 393 ji císař Theodosios nechal odvézt do Konstantinopole, kde ji r. 475 zničil požár.



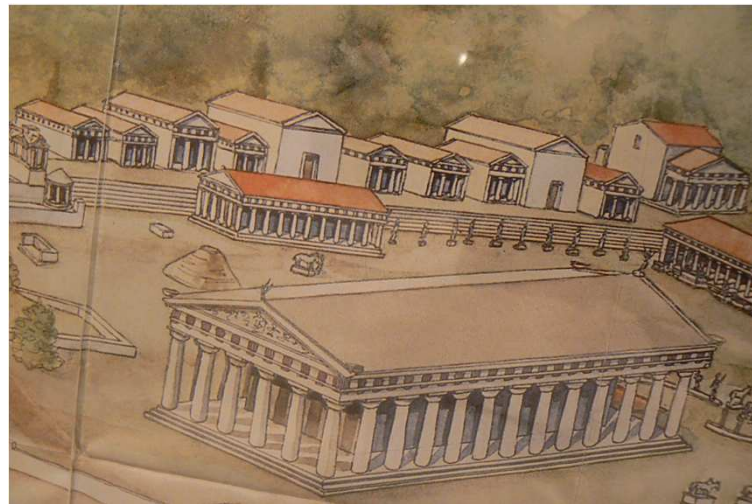
Olympijské hry



Héřin chrám pochází ze 7. st. př. K. Při výzkumech byla znovu vztyčena řada dórských sloupů.

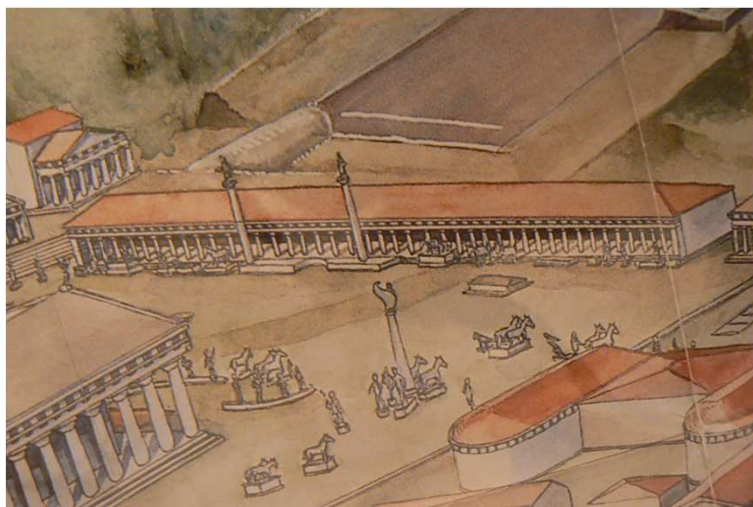
Olympijské hry

Mezi Héřiným chrámem a stadionem stálo několik městských pokladnic. Řekové věřili, že na posvátném území budou jejich poklady v bezpečí. Podobné pokladnice se stavěly i na jiných posvátných místech.



Olympijské hry

Napříč mezi Diovým chrámem a stadionem vedla dlouhá kolonáda s výbornou akustikou, zvaná Síň ozvěn.



Olympijské hry

Mezi Diovým chrámem
a Síní ozvěn stála na
vysokém podstavci
Paioniova socha
okřídlené bohyně Níké
(425 př. K.)



Olympijské hry

V Olympii stálo mnoho dalších významných budov.

Metroón – chrám Matky bohů

Buleuterion – zde se scházeli olympijští rozhodčí

Leonidaion – sloužil pro ubytování významných návštěvníků

Feidiova dílna – dílna slavného sochaře, který zdobil sochami i athénskou Akropolis

Neronův dům

Olympijské hry



Stadion byl součástí posvátného okrsku, vcházelo se na něj bránou mezi Síni ozvěn a městskými pokladnicemi.

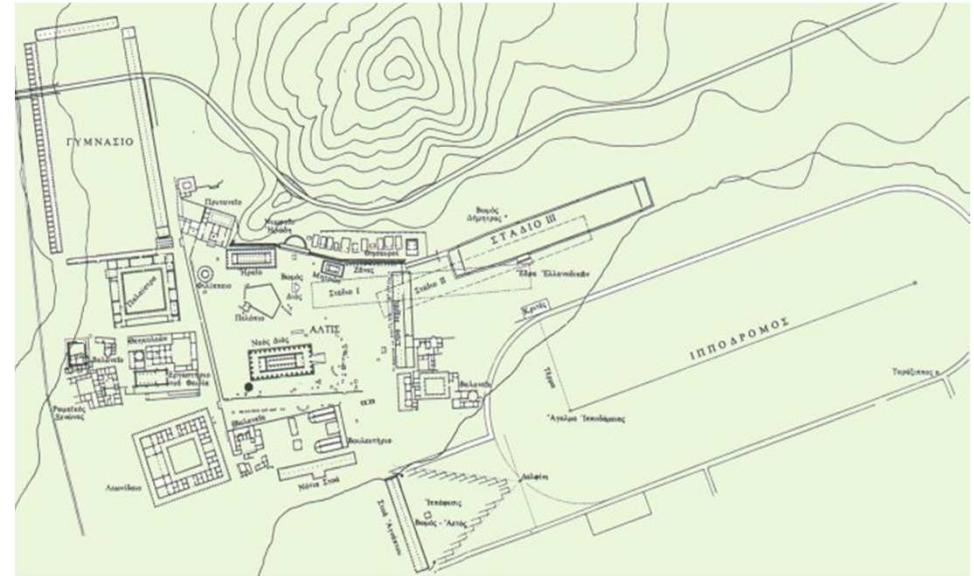


Stadion v Olympii měří 192,27 m.

Na stadionu se běhalo od mety k metě, ne po oválu, jak je tomu dnes.

Olympijské hry

Součástí Olympie byl i **hippodrom**, kde se odehrávaly závody na vozech tažených dvěma nebo čtyřmi koňmi nebo přímo na neosedlaných koních.



Hippodrom měřil 609 m, závodilo se zpravidla na 12 délek, tzn. přes 7 km.

Pro přípravu závodníků sloužily gymnasion a palaistra – hřiště a tělocvična.

Olympijské hry

Původní **disciplíny starověkých OH** byly:

běh prostý (1 stadion – 192,27 m)

běh na dvě stadia (diaulos)

běh vytrvalostní na 24 stadií (dolichos)

zápas prostý

zápas pěstní

zápas ve volném stylu

pětiboj (pentatlon - běh prostý, skok daleký, hod diskem, hod oštěpem, zápas)

běh se štítem na 2 stadia

Olympijské hry

Vítězové byli odměňováni hned po závodě palmovou ratolestí, na konci her obdrželi olivový věnec.

Získali též právo nechat si postavit sochu přímo v Olympii nebo jinde.



Olympionici (tzn. ti, kteří uspěli) měli zajištěnou budoucnost, do konce života byli osvobozeni od daní a byla jim vyplácena renta.

Olympijské hry

Od 5. st. př. K. se
v rámci OH pořádaly i
soutěže múzické,
např. ve zpěvu, ve
skládání a recitaci
poezie, v tanci ...



Olympijské hry

V r. 393 po K. se OH konaly naposledy. Císař Theodosios je v rámci boje proti pohanským kultům zakázal.

Jeho nástupce Olympii zapálil, ostatní zničilo zemětřesení a záplavy.

S výzkumem Olympie se začalo až v 19. st.



Olympijské hry

První novodobé OH se konaly na podnět barona Pierra de Coubertina v r. 1896 v Athénách.

Tehdy se soutěžilo v 9 disciplínách, přijelo 285 borců ze 13 zemí.



Pro srovnání na 24. OH konaných po 100 letech v Atlantě se soutěžilo ve 26 sportovních odvětvích, OH se zúčastnilo 10 000 sportovců z celého světa.

Olympijské hry



Olympijské hry

Pierre de Coubertin je autorem hesla novodobých olympijských her:



Citius, altius, fortius!
Rychleji, výše, silněji!

Znak novodobých OH – pět propletených kruhů symbolizujících pět kontinentů je z roku 1913.

Olympijské hry

Exultatio iuvenum fortitudo eorum et dignitas
senum canities.

Ozdobou jinochů je jejich síla, důstojností starců
jejich šediny.

Frangit inertia vires.

Nečinnost oslabuje síly.

Olympijské hry

Zdroje:

ČERMÁK, J., ČERMÁKOVÁ, K. *Slovník latinských citátů*. 1. vyd. Praha : Euromedia Group, 2005. ISBN 80-242-1372-9.

KUBELKA, V. *Římské reálie a literatura*. Uherské Hradiště : vl. nákladem, 1898.

SÁBL, V. *Olympijské pověsti a příběhy*. 1. vyd. Praha : Olympia, 1980.

ZAMAROVSKÝ, V. *Vzkříšení Olympie*. 1. vyd. Praha : Olympia 1980.

Olympijské hry

Obrázky:

AUTOR NEUVEDEM. *wikipedia.org* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Butler_Peloponnesus_et_Gr%C3%A6cia_Meridionalis.jpg

Fotografie z vlastního archivu (obr. 2 – 15)

AUTOR NEUVEDEN. *gottwein.de* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://www.gottwein.de/imag01/ol_pl02.jpg

AUTOR NEUVEDEN. *olivvy.cz* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://www.olivvy.cz/cs/olivvy-kvalita-ze-spanelska>

AUTOR NEUVEDEN. *wikipedia.org* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Discobolus>

AUTOR NEUVEDEN. *blog.cz* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://anya.blog.cz/0805/muzy-umeni>

Fotografie z vlastního archivu (obr. 20)

AUTOR NEUVEDEN. *wikipedia.org* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://en.wikipedia.org/wiki/1912_Summer_Olympics

Olympijské hry

Obrázky:

AUTOR NEUVEDEN. *olympic.org* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
<http://www.olympic.org/>

Fotografie z vlastního archivu (obr. 23 – 25)

AUTOR NEUVEDEN. *wikimedia.org* [online]. [cit. 18.3.2014]. Dostupný na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Olympic_rings_with_white_rims.svg